

رویکردی تحلیلی به سکونتگاه های خودرو در جهت افزایش تعاملات

اجتماعی (نمونه موردی: منطقه خضر)^۱

پریسا منتظری شاد^{۱*}، محمد مهدی گودرزی سروش^۲، اسداله نقدی^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان، همدان، ایران p_shad25@yahoo.com

۲- استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحدهمدان، همدان، ایران goodarzisoroush@gmail.com

۳- دانشیار گروه علوم اجتماعی، دانشگاه بوعلی سینا، همدان، ایران naghdi219@gmail.com

چکیده

فضاهای حاشیه نشین یا سکونتگاه های خودرو مناطقی در یک فضای شهری هستند که دولت این فضاها را به رسمیت نمیشناسد و ساکنینی که در این مناطق زندگی میکنند، دارای تملک بر خانه و زمین خود نیستند زیرا به صورت نامتعارف رشد و گسترش یافته اند و از امکانات شهری در این مناطق بی بهره هستند و در جامعه شهری آنها را به رسمیت نمیشناسد و دارای امکانات فضاهای شهری نیستند. افرادی که در این مناطق زندگی میکنند عرفا افرادی هستند که دارای شرایط سخت زندگی و وضعیت اقتصادی می باشند و امنیت در آنها به شدت فضاهای متعارف شهری وجود ندارد. ولی کسانی در این مناطق زندگی میکنند و این باعث میشود که برای حضور سالم آنها در فضاهای عمومی فکری اندیشیده شود. در این پژوهش با استفاده از روش تحقیق کیفی و جمع آوری اطلاعات از طریق مطالعات کتابخانه ای و اسنادی بدین نتیجه رسیدیم که هرچه فضاهای تجمعی و محیط های فرهنگی- تفریحی و اجتماعی در این مناطق طراحی و ساخته شود تعاملات سالم اجتماعی آنها نیز افزایش می یابد و این عوامل باعث تاثیر گذاری مثبت بر روابط اجتماعی مردم و همچنین مردم با محیط خود چندین برابر شود و امنیت در این مناطق افزایش یابد.

واژه های کلیدی: سکونتگاه های غیررسمی، اجتماع پذیری، تعاملات اجتماعی، منطقه خضر

۱- مقدمه

سکونتگاه های خودرو به مکان هایی در یک فضای شهری اطلاق میشود که معمولاً محل زندگی قشر فقیر جامعه است و در شهر این فضاها رسمیت ندارند و از امکانات شهری بی بهره هستند و امکانات رفاهی و امنیتی در این فضاها در حداقل خود و حتی وجود ندارد. اما چیزی که در آنها و این فضاها شاهد آنها هستیم این است که سکونتگاه های غیر رسمی و حاشیه نشینی وجود دارد مانند حلبی آبادها. به گونه ای میتوان اینگونه اذعان داشت که تقریباً از میان بردن و حذف این فضاها غیرممکن است زیرا افراد در این فضاها زندگی میکنند؛ کار میکنند؛ دارای وضعیت اقتصادی و اجتماعی خود هستند و به گونه ای به این

۱- این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد معماری تحت عنوان "ارتقا کیفیت محیط کالبدی با اجتماع پذیر کردن فضاها در مناطق حاشیه نشین شهر همدان در قالب طراحی خانه تجمع زنان" می باشد که به راهنمایی دکتر محمد مهدی گودرزی سروش و مشاوره دکتر اسداله نقدی که در دانشگاه آزاد اسلامی واحد همدان به انجام رسیده است. و این پایان نامه با حمایت و پشتیبانی مادی و معنوی مرکز مطالعات و پژوهش های شورای اسلامی شهر و شهرداری همدان اجرا شده است.